

Lausunto Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2027-2029

Kaupunginhallitus 28.9.2026 § 202
354/02.00.00/2026

Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymässä valmistellaan vuosien 2027–2029 toiminta- ja taloussuunnitelmaa. Edellisen, vuosien 2026–2028 suunnitelman valtuusto on hyväksynyt kokouksessaan 5/12.12.2025 § 47.

Kuntayhtymä pyytää jäsenkunniltaan esityksiä ja kannanottoja vuosien 2027–2029 toiminta- ja taloussuunnitelmassa huomioon otettavista seikoista. Esityksiä ja kannanottoja valmistellessaan kuntien olisi hyvä kuulla myös kuntayhtymän hallinnossa olevia edustajiaan.

Kuntayhtymän tehtävä

Kuntayhtymällä on laajat opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) antamat oikeudet myöntää tutkintoja ja antaa niihin tutkintokoulutusta.

Järjestämislupa kattaa seuraavien koulutusalojen ammatillisia perustutkintoja, ammattitutkintoja ja erikoisammattitutkintoja

- kasvatusalat
- humanistiset ja taidealat
- yhteiskunnalliset alat
- kauppa, hallinto ja oikeustieteet
- luonnontieteet
- tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)
- tekniikan alat
- maa- ja metsätalousalat
- terveys- ja hyvinvointialat
- palvelualat

Järjestämisluvan mukaisia tutkintoja ja koulutusta voidaan järjestää myös työvoimakoulutuksena. Laajennetun oppisopimuskoulutuksen järjestämistehtävän puitteissa oppisopimuskoulutuksena voidaan järjestää kaikkia tutkintorakenteeseen kuuluvia tutkintoja.

Tutkintotavoitteisen koulutuksen lisäksi kuntayhtymä järjestää ammatillista osaamista syventävää tai täydentävää koulutusta sekä tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta (TUVA).

Kuntayhtymä toimii myös kuorma- ja linja-auton kuljettajan perustason ammattipätevyyskoulutusta antavana koulutuskeskuksena ja antaa alan jatkokoulutusta.

Kuntayhtymän strategia

Kuntayhtymän perustehtävänä, toiminta-ajatuksena on: Ammattitaidolla hyvinvointia seudun parhaaksi. Toimintaa ohjaavat arvoina yhdessä tekeminen, vastuullisuus sekä uudistuminen ja kehittyminen. Tavoitteena on, että kuntayhtymä on vetovoimainen osaamisen kehittäjä.

Perustehtävän toteuttamiseksi ja tavoitetilan saavuttamiseksi keskeisiä ovat asiakaslähtöisyys, toimiva työyhteisö ja motivoitunut henkilöstö sekä tuloksellinen toiminta ja talous.

Kuntayhtymän ylläpitämän Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto POKEn toiminnan lähtökohtana on seudullisuus. Ammattiopisto järjestää seutujen työvoimatarpeesta lähtevää ammatillista koulutusta lähellä asiakasta. Pohjoisen Keski-Suomen kehityksen ja elinvoimaisuuden kannalta on tärkeää, että työpaikat säilyvät alueella ja että työelämä saa tarvitsemaansa osaavaa työvoimaa. Koulutustarjonnalla on suuri vaikutus muuttoliikkeeseen, ja monipuolinen koulutusverkko edistää alueen elinvoimaisena säilymistä.

Ammatillinen koulutus kantaa laajasti vastuuta koko perusopetuksen päättävän ikäluokan koulutuksesta. Oppivelvollisuus on laajentunut ja toisen asteen opinnoista on tullut maksuttomia laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluville nuorille.

Keinoja nuorten koko ikäluokan koulutuksesta huolehtimisessa ovat

- peruskoulun ja ammatillisen koulutuksen nivelvaiheen kehittäminen
- toimivat opiskelijapalvelut
- hyvin toimiva yhteistyö muiden viranomaisten kanssa
- hyvin toimivat työelämäsuhteet

Kaikissa ammatillisissa opinnoissa huomioidaan aiemmin hankittu osaaminen. Opinnoissa keskitytään puuttuvan osaamisen hankkimiseen. Työ- ja elinkeinoelämän osaamistarpeisiin vastaamisessa sekä työllisyyden edistämisessä ammatillisella koulutuksella on keskeinen rooli. Samalla edelleen kasvava merkitys sillä on myös elinikäisen oppimisen tukemisessa ja aikuisten kouluttamisessa.

Kuntayhtymän valtuusto on kokouksessaan 2/23.5.2025 § 24 päättänyt strategian uudistustyön aloittamisesta. Strategian uudistustyö on edennyt lokakuun 2025 - helmikuun 2026 välillä kuntakierroksilla Poken 13 omistajakunnissa. Strategian uudistustyön eri vaiheisiin on kutsuttu mukaan laajasti eri sidosryhmiä - opiskelijat, työelämä, työllisyysalue, henkilöstö, hallitus ja valtuusto. Tavoitteena on, että kuntayhtymän valtuusto hyväksyy uudistetun strategian joulukuussa 2026.

Toiminnan rahoitus

Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä muuttui 1.1.2026 alkaen. Vuodesta 2026 alkaen rahoitusta ei myönnetä tavoitteellisina opiskelijavuosina vaan toteutuneiden opiskelijavuosien perusteella. Oppivelvollisuuslaissa tarkoitetun maksuttoman koulutuksen piirissä olevien opiskelijoiden opiskelijavuodet huomioidaan aina täysimääräisesti. Maksuttomuuden ulkopuolella olevien opiskelijavuodet huomioidaan korkeintaan järjestämisluvassa päätettävään enimmäismäärään 725 opiskelijavuotta asti.

Vuoden 2027 rahoituspäätös vahvistetaan loppuvuodesta 2026.

Kuntayhtymä on rahoittanut toimintansa pääosin opetus- ja kulttuuriministeriöltä saamallaan rahoituksella. Tämä on rahoituksen rakenne tulevinakin vuosina. Jäsenkuntia informoidaan säännöllisesti ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän vaikutuksista ja muutoksista. Kuntayhtymän tavoite on selvittää laadukkaasti sille kuuluvasta koulutustehtävästä tarvittaessa sopeuttamalla toimintaa.

Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä ja opetus- ja kulttuuriministeriö ovat solmineet sopimuksen ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta vuosille 2026–2029. Sopimuksen keskiössä

ovat koulutuksen laadun ja vaikuttavuuden parantaminen, työelämävastaavuuden vahvistaminen sekä opiskelijoiden työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen edistäminen.

Sopimuksen mukaisesti kuntayhtymä kehittää koulutusta vastaamaan entistä paremmin Pohjoisen Keski-Suomen työelämän ja työikäisen väestön osaamistarpeita. Tavoitteena on lisätä työelämässä tapahtuvaa oppimista, vahvistaa työelämäyhteistyötä sekä kehittää tutkinnon osista muodostuvia joustavia osaamiskokonaisuuksia.

Jäsenkuntia pyydetään toimittamaan esitykset ja kannanatot suunnitelmassa huomioon otettavista seikoista **30.9.2026 mennessä**.

Viitasaaren kaupungin lausunto Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmaan 2027–2029

Viitasaaren kaupunki pitää tärkeänä, että Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelmassa vuosille 2027–2029 korostuvat edelleen koulutuksen seudullinen saavutettavuus, työelämälähtöisyys sekä Pohjoisen Keski-Suomen elinvoiman ja osaavan työvoiman saatavuuden vahvistaminen. Viitasaaren kaupunki pitää äärimmäisen tärkeänä Viitasaaren toimipisteen olemassaoloa, koko kaupungin elinvoiman edistämisen näkökulmasta.

Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto POKEn toiminnalla on merkittävä rooli alueen nuorten koulutusmahdollisuuksien, yritysten työvoiman saatavuuden ja alueelle kiinnittymisen kannalta. Viitasaaren kaupunki pitää tärkeänä, että ammatillisen koulutuksen tarjontaa on jatkossakin saatavilla mahdollisimman lähellä opiskelijoita ja alueen työelämää. Koulutuksen alueellinen saavutettavuus tukee nuorten mahdollisuuksia suorittaa toisen asteen tutkinto omalla seudullaan ja vahvistaa samalla alueen pito- ja vetovoimaa.

Koulutustarjonnan suunnittelussa tulee ennakoida aktiivisesti Pohjoisen Keski-Suomen muuttuvia työvoima- ja osaamistarpeita. Erityistä huomiota tulee kiinnittää niihin aloihin, joilla alueella on tai ennakoidaan olevan pulaa osaavasta työvoimasta. Koulutuksen suunnittelussa tiivis yhteistyö kuntien, yritysten, työllisyysalueen ja muiden alueellisten toimijoiden kanssa on tärkeää. Työelämässä tapahtuvan oppimisen, oppisopimuskoulutuksen sekä joustavien tutkinnon osista muodostuvien osaamiskokonaisuuksien kehittämistä on perusteltua jatkaa.

Viitasaaren kaupunki pitää tärkeänä myös nuorten sujuvien koulutuspolkujen turvaamista. Perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen niveltäminen yhteistyötä tulee edelleen vahvistaa, jotta jokaiselle nuorelle voidaan löytää tarkoituksenmukainen jatko-opintopolku. TUVA-koulutuksella, opiskelijoiden riittävillä tukipalveluilla ja eri viranomaisien välisellä yhteistyöllä on tässä tärkeä merkitys. Ammatillisen koulutuksen tehtävä ulottuu nuorten koulutuksen lisäksi yhä vahvemmin työikäisen väestön osaamisen uudistamiseen. Viitasaaren kaupunki pitää tärkeänä, että POKE tarjoaa myös aikuisväestölle, yrityksille ja muille työnantajille joustavia mahdollisuuksia osaamisen täydentämiseen ja uudistamiseen. Oppisopimuskoulutuksen, lyhyempien osaamiskokonaisuuksien sekä lähi-, verkko- ja monimuoto-opetuksen tarkoituksenmukainen yhdistäminen mahdollistaa koulutukseen osallistumisen myös eri puolilla laajaa toiminta-aluetta.

Viitasaaren kaupunki suhtautuu myönteisesti ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeiluun vuosina 2026–2029 ja pitää tärkeinä sen tavoitteita koulutuksen laadun, vaikuttavuuden ja työelämävastaavuuden parantamisesta. Kokeilun vaikutuksia alueen koulutustarjontaan, opiskelijoiden työllistymiseen ja jatko-opintoihin siirtymiseen sekä työelämän osaajatarpeisiin vastaamiseen tulee seurata järjestelmällisesti ja niistä tulee raportoida myös omistajakunnille.

Rahoitusjärjestelmän muutosten vuoksi kuntayhtymän talouden ja toiminnan suunnittelussa tarvitaan erityistä ennakointia. Viitasaaren kaupunki pitää tärkeänä, että toiminta sopeutetaan käytettävissä olevaan rahoitukseen siten, että koulutuksen laatu, alueellinen saavutettavuus ja työelämän kannalta tarpeellinen koulutustarjonta voidaan mahdollisimman hyvin turvata. Jäsenkuntia tulee edelleen informoida avoimesti ja riittävän ajoissa rahoitusjärjestelmän muutoksista sekä niiden mahdollisista vaikutuksista toimintaan, palveluverkkoon ja kuntayhtymän talouteen. Strategian uudistamisessa Viitasaaren kaupunki pitää tärkeänä, että kuntayhtymän seudullinen perustehtävä säilyy vahvana. Koulutuksen tulee myös tulevaisuudessa tukea koko Pohjoisen Keski-Suomen elinvoimaa, osaavan työvoiman saatavuutta sekä nuorten ja työikäisen väestön mahdollisuuksia kouluttautua ja kehittää osaamistaan omalla alueellaan.

Viitasaaren kaupunki korostaa, että toiminta- ja taloussuunnitelmassa vuosille 2027–2029 tulee erityisesti huomioida koulutuksen alueellinen saavutettavuus, Viitasaaren ja muun Pohjoisen Keski-Suomen työelämän osaamistarpeet, joustavat koulutusmuodot sekä kuntien, koulutuksen järjestäjän ja työelämän tiivis yhteistyö.

Oheismateriaali:

- Äänekosken ammatillisen koulutuksen kuntayhtymän talousarvio 2026 ja toiminta- ja taloussuunnitelma 2026-28

Lisätiedot: Hallintopalvelujen palvelualuejohtaja Anni Riihimäki, puh. 044 459 7301, anni.riihimaki@viitasaari.fi

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja:

Kaupunginhallitus päättää antaa asiasta edellämainitun lausunnon.

Päätös

Hyväksyttiin.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote: toimisto@poke.fi